PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

PENNINGSFÖRSÄNDELSER

till alla platser i Skandinavien förmedlas, och användes endast banker, auktoriserade av Staten, vars garanti således gäller.

Lägsta försändningsavgift 50c. För belopp över $100.00 speciellt låga avgifter. Ångbåtsbiljetter till alla linjer utställas. Förfrågningar besvaras beredvilligt.

DAHL STEAMSHIP AGENCY.
Tel. 29 011.
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN IS THE LARGEST AND HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

THE SWEDISH CANADA NEWS

DAHL STEAMSHIP AGENCY.

Äldsta skandinaviska ångbåtsagentur i Canada. Ombud för
SVENSKA AMERIKALINJEN,
NORSKA AMERIKALINJEN,
SCANDINAVIAN AMERICAN LINE,
och andra linjer.

För snabbaste expedition besök eller tillskriv
DAHL STEAMSHIP AGENCY.
Tel. 29 011.
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Prov. Librarian Parliament Buildings

ARG. (YEAR) 37. (Lösnummer 10 Cts.) SVENSKA CANADA-TIDNINGEN, WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 20 JUNI 1929. (Lösnummer 10 cts.) N:o 25

Det var fest på Södermans loge.

Ett midsommarminne från 1916.

Det var tidigt på midsommaraftonen.

Det var i Stockholms skärgård på Värmdölandet icke långt borta från Vindön. Gården hette Kolvik och min vän Gösta var son på går'n. Gösta var flera år äldre än jag och därför vida överlägsen i både visdom och kunskap och jag både beundrade och var förargad på honom. Jag beundrade honom därför att han visste så mycket mer än mig och hade varit värnpliktig vid kustartilleriet och fick gå i långa mollskinnsbyxor och röka pipa trots att hans far och mor voro närvarande. Och jag var förargad på honom just därför att han visste allt detta och hade varit med om allt detta, medan jag i de tidigare tonåren varken varit kustartillerist eller fick röka för far min.

Men trots dessa ungdomliga utbrott var dock Gösta min bästa vän och jag sökte naturligtvis i allt efterapa honom. Ty vad är väl mera mänskligt för en levnadsfrisk och tämligen vild pojke på 16 år?

Nåväl det var midsommarafton. Gösta och jag skulle klä majstången. Gösta gick efter en yxa och jag fick sedan hjälpa till att bära den ut i björkskogen. Kors vad jag var mallig. Jag tyckte jag var riktig karl nu mäntro.

Majstången blev snart fälld och avkvistad. Sedan blev det att skaffa löv och blommor. Nå det var ju fruntimmersgöra tyckte vi. Men som det kvinnliga inslaget på Kolviks gård i huvudsak var inskränkt till Moran själv och en av statarnas döttrar, och de voro i full fläng med att separera mjölken och laga mat och baka och ge hönsen och kalvarna samt mata svinen. Nåväl strunt den som inte kunde skaffa midsommarlöv tänkte Gösta som var praktisk, han hade ju varit vid Kustartilleriet, mäntro, och så blev det: Du Calle får ta och plocka blommorna så skall jag skaffa löven. Sagt och gjort. Efter en timmes förtvivlad kamp med flugor och mygg och annat smågny i hagarna voro vi färdiga och snart nog stod majstången på gården, färdigklädd och lövad med dubbelkorset och blomsterringarna samt den svenska flaggan friskt svajande för vinden i toppen.

Då blev det riktig midsommar, tyckte vi.

Sen fick vi ta på oss helgdagskläderna och när det blev båtdags då var motorbåten våran så festprydd med löv och vimplar så det stod härliga till. Beslagen hade vi polerat så de sken som solen i Karlstad och landningstrossen låg vackert hopringlad på fördäcket medan namnet, som förresten var Johanna, hade fått en extra påstrykning av ganska ofarlig stimulans. Så allt var rustat och fejat till fest.

Vid sextiden kom Stockholmsbåten till Överby brygga. Gamle skeppar Österman myste med snuggan mellan de snusbruna tänderna och siade om väder och vind, om fiske och rågskörd och havren. Han talade visst litet om blandsäden också och så var det ju gamla Vega, mjölkkon som börjat sina igen i somarvärmen. Men det fanns väl råd för det också tyckte Österman, nu sedan det blivit så faseligt grannt sommarväder att man kunnat skicka gamlingen och ettårskvigan ut på sommarbete. Jaja, det var en riktigt Gudabenådad midsommar i år.

Sommarherrskapen hade flyttat ut tidigt och ägg och fiskleveranserna till sommarvillorna hade varit bra om man också i bland fick köpa mjölk ända borta från Djuröhållet där Västerberg i år lagt sig till med flera mjölkkor än någon annan hade sett på åratal.

Så kom båten. Kapten Bredenberg, rund och gemytlig som vanligt vägde balansen på den smäckra Sandhams Expressen från kommandobryggan. Det såg litet kritiskt ut i landningsögonblicket, men Bredenberg gick över på lovartsidan och skutan rätade upp sig. Det har sina fördelar att ha en 300 punds skeppare som kapten på en rankig skärgårdsbåt.

"Stockholmsfratet" som Österman kallade dem, stego i land. Vita seglarmössor, blåa seglarrockar, vita seglarbyxor och dito skor sökte ge intryck av stadiga sjöbjörnar, som om icke direkt så dock nästan indirekt voro uppvuxna vid rodret på en stolt tremastare. Man blir nämligen alltid styv seglare när man fått på sig seglaruniformen och stigit ombord på Sandhamn Express.

En trefjärdingsväg från Överby hade Söderman sin loge.

Det låg något av kulturminne över Södermans loge. Den användes bara vid sommartid då "fratet" var ute för att roa sig med bondjäntorna och bondgrabbarna från skärgården. Den hade upplevat midsommarfester i far's och farsfars och visst också i farfars fars tid. Gamle Kungen (Oscar II), som var en intresserad metare, hade till och med gästat Södermans loge under en av sina fisketurer i skärgården och Söderman talade alltid om detta för alla främlingar som kommo dit för att fira midsommar. Det låg stolthet i Södermans själ när han talte om att Gamle Kungen hade till och med druckit kaffe ur den där rosenprydda kaffekoppen, som nu stod i salsskänken som ett vördat minne från en svunnen glansperiod i Södermans stolta levnadsbana. Ty sen Gamle Kungen druckit ur kaffekoppen så fick man naturligtvis inte använda den mera. Det hade nästan varit majestätsförbrytelse tyckte Söderman.

Liljeforsen som var den bästa dragspelaren i hela skärgården skulle spela upp till dans. Hall, fiolspelaren från Stockholm som var gift med Södermans dotter, var också med och logen prålade sig så stolt med björkar vid ingången och stora lövruskor i hörnen. Flickorna, och dem hade Söderman många av, hade klätt logen hela da'n och Hall, som var skämtare hade målat plakat.

Över logingången stod det "Pinet's orkester från Kristallsalongen svarar för dansen". Och vattentunnan som fanns till fritt bruk av alla hade försetts med den lockande hederstiteln: 10-dubbelt renat — utminuteras utan motbok litervis, och borta på dynghögen tronade ett sirligt utformat plakat: W. C.

Så nog var det stämning vid Södermans loge alltid. Det var då en sak som var säker.

Gösta och jag kommo dit iämförelsevis tidigt. Jag var kär på den tiden. Det är man alltid när man är 16 år och föremålet för mina ömmaste tankar hette Stella. Och hon hade lovat att komma.

Gösta var också kär. Det är man absolut ojämförligt säkert när man varit kustartillerist. Göstas kärlek hette Hilda. Hilda var en mogen kvinna i all sin friska bondhälsa. Röda kinder som icke behövde våra dagars förskönningsmedel av rouge och puder, läppar som aldrig stiftat bekantskap med läppstift och heller aldrig behövde det. Jag beundrade Hilda på avstånd, men jag var ju kär förstås i Stella. När vi blevo äldre skulle vi gifta oss och ha en femrumsvåning med jungfru och balkong. Det skall man nämligen alltid ha när man är 16 år. Det ligger i blodet och hör till en god uppfostran.

Vid tio-tiden på kvällen var det ganska fullt på logen och dansen var i full gång. Ture Liljekvist bearbetade sitt nya femradiga dragspel med 144 basar, vilket för den tidens skärgårdsliv var en stor sensation. Och vännen Hall fiddlade så svetten stod honom höst i pannan.

Bland de dansande voro också några vägarbetare som byggde den nya landsvägen över Vinån. De voro ganska mycket på "snusen" redan när de kommo och ett otal avstickare upp i ungskogen hättrade på stämningen så att vikingablodet till slut tog ut sin rätt. Det är egendomligt med svensken. När spriten går in så vettet ut och det skyller vi på vikingablodet som kommer i svallning.

Den grannaste jäntan på Södermans loge var Maia. Ljuslockig med de där kornblå troena ögonen, som riktigt lyste av munterhet och livsglädje.

Forts. å sid. 2.

ST. JOHANNISNATTEN

av Daniel Fallström.

Midsommar — o, ungdom, minne,
dröm —
du trolska natt i junis ljusa dager!
Som vit syren, så daggigt frisk och
fager,
du speglas än i tidens blåa ström.

Jag hör fiolens låt från skärgårdslogar,
hör taktfast tramp som från en
hjord i dans.
På gårdsplan stången står med
flagga, krans —
blek brinner Venus över dunkla
skogar.

Min farna ungdom till mitt hjärta
strömmar.
Hur njöt jag denna natt i svunna
år!
Nu återstår mig endast mina drömmar —
en gammal man bland blommorna
jag går.

Och sakta ror jag ut på Gälnans
vatten —
den fjärd som ung jag trotsade i
storm.
Nu stilla i sitt djup den fångar
natten
och speglar klippors stup och skyars form.

Jag lyfter årorna och droppen
faller
melodiskt plaskande till trastens
sång —
ett flöjtspel bakom granars gröna
galler —
musik till tankarna: det var en
gång!

O, juninatt, du ger min ungdom
åter,
och kära bilder dra förbi min syn!
Men över åran böjd jag stilla
gråter
när rosor stänkas över morgonskyn....

(Ur "Oktober".)

Landsvitt intresse för årets stora svenskting i Lac du Bonnet och Riverland.

Ett storslaget festspel med sång och folkdans möter årets deltagare.

"Slå vakt om svensk odling i Canada" blir tingets lösen.

På söndag morgon inledes årets midsommarfest i och med att bilkortegen lämnar Winnipegs rådhus på den vackra 70-mila färden till svenskdistrikten vid Lac du Bonnet och Riverland.

Ehuru årets midsommarting blir långt borta från de stora svenska julsädrorna i Canada, från de trakter där svenskt inslag gjort sig mer gällande än annorstädes i Canadas land, lovar dock ingångna rapporter och meddelanden, att anslutningen till årets ting blir tilfredställande.

Programmet är också troligen det bästa och mest omväxlande, som någonsin uppgjorts för ett midsommarting här i landet. Det omfattar icke bara tal och musik, vi få även lyssna till härlig svensk sång och njuta av den så populära svenska folkdansen. Ett folkdanslag av 10 duktiga och välträinade dansare från de bästa folkdanslagen, vi ha här i landet, med fiddlare och dragspelare, komma att väcka till livs våra gamla hederliga polskor och kadriljer, våra valser och allt vad de nu heta, dessa alltid lika populära och omtyckta folkdanser.

Ett omfattande sportprogram, vilket vi på sportkommitterades vägnar återgiva på engelska språket, lovar mången årlig kamp för de lockande priser, som komma att utdelas.

Slut upp till midsommartinget med Edert fullaste allvar att söka bidraga till att vårt nationalförbund i Canada skall nå den utvecklingsgrad det är värt, slå vakt om svensk odling i Canada och bidrag effektivt och intensivt till att svensk kulturell insats i Canadas kulturella utveckling blir en verklighet:

Slut upp till årets midsommarting!

* * *

PROGRAM:

På mångas begäran återgiva vi ännu en gång programmet för midsommartinget, vilket med ändringar och tillägg torde komma att få följande slutliga utseende:

Söndagen den 23 Juni

Kl. 8.00 f. m. Samling vid City Hall, Winnipeg.
11.00 " Allmän Gudstjänst.
2.00 e. m. Styrelse och delegater, samt medlemmar samlas för överläggning. Samtidigt arrangeras sporttävlingar för ungdomen.
6.00 e. m. Gemensam middag. Omedelbart efter middagen fortsättes med en aftonunderhållning enligt följande program:
a) Hälsningstal av Ordföranden.
b) Tal av Reeve Rabbadoux, Lac du Bonnet.
c) Musik.
d) "Återblick å vår verksamhet", O. L. Holmgren.
e) Svenska folksångar, sjungna av Annie Rydberg, ackompanjerad av Lilly Flodden.
f) Tal av Hon. R. A. Hoey, undervisningsminister.
g) Sång av manskvartetten "Svitiod".
f) "Du Gamla, Du fria". "O, Canada".

Måndagen den 24 Juni

Kl. 10.00 f. m. Affärsmöte, Styrelseval. Samtidigt försiggår sporttävlingarnas final.
2.00 e. m. a) Musik.
b) Styrelserapport.
c) Sång av manskvartetten "Svitiod".
d) Tal av professor C. H. Lager, Brandon, Man.
e) Sång av manskvartetten "Svitiod".
f) Tal av professor Hj. Hjort, Göteborg.
g) Mr. W. J. Lundeen, Wadena, redogör för planerna ang. ett ev. svenskt ålderdomshem.
h) Musik.
i) "Organisationsfrågor"—Axel J. Carl-

Forts. å sid. 2.

Midsommar och midsommarfirande.

Apropå midsommartinget 1929.

Tidens hjul rullar oavlåtligt — runt och runt. Ständigt pågår samma eviga kretsgång, som varit förhärskande sedan urminnes tider. Efter den varma och sköna sommaren kommer hösten med dess regn och kyla. Längre fram inträffar vinterns frost och snö som en skön befrielse; det är en härdandets tid för människan, en tid fylld av oavlåtligt arbete till långt in på de mörka kvällarna och nätterna. Då vintern lider mot slutet, är våren i antågande. Våren.. lövsprickningens, fågelsångens och ljusets tid, då naturen vaknar åter till liv efter den långa vintersömnen. Och slutligen övergår nästan omärkligt vårens ljuvliga tid åter i sommarens, som åtminstone enligt almackan kulminerar i ljusets och blomstringens fest, midsommar.

Än en gång närma vi oss midsommar, firad med stor pomp och ståt i många länder. I allas vårt hemland, Sverige, försummas sannerligen ej midsommarfirandet; då klädas hemmen och kyrkorna med blomster och grönt, då reses midsommarstången, runt vilken dansen trådes till sent om aftonen, och då flamma midsommareldarna på krönet av de höga bergen lysande upp himmelen i de grellaste färger. Men det svenska midsommarfirandet inskränker sig ej blott till fosterlandet. Även landsmännen i Canada kallas midsommardagarna samman till en gemensam fest att hylla ljusets makt. Ingenting högre kan väl då önskas, än att allt vad svenskt är i Canada samlas för att under ledning av de störste bland de store av våra landsmän höra ärans och hjältarnas språk i praktfulla tal, lyssna till hemlandets kanske nästan förglömda ehuru dock så kära sånger och hedra det gamla landet i högan nord, som sett en födas och där man tagit de första stapplande stegen på livets stundom törnbeströdda stig.

Bruket att fira midsommar kan spåras långt tillbaka i tiden. Det är egentligen en kyrkofest till åminnelse av Johannes Döparens födelse och troligen införd i mitten av 400-talet, således ungefärligen ett århundrade efter det att kyrkan börjat fira juldagen såsom Jesu födelsedag. Johannes Döparens dag kallas vanligen för Midsommardagen därför, att den infaller vid sommarsolståndet; och då sommaren just vid den tiden "födes på nytt", har man där till det egentliga ämnet för dagens firande tillagt ännu ett: Guds uppenbarelse i naturen. Midsommardagen är emellertid ej endast en helgdag, den är av forno även en allmän folkfest, som tager sin början aftonen förut, och i vilken folkfest och glädjens fest "majstången" är det förnämsta tecknet.

Majstången .. alla veta vi, vad denna är. Den slankaste stammen, som fanns att få i skogen, har utkorats att vitt över nejden förkunna festglädje och fröjd åt det ånyo av solen uppväckta livet i fält och skog. Långt ut mot spetsen är den kanske avbarkad, samtidigt som kanske, barkstycken bibehållits bland de prydnader, varmed den rikt utsirats, under det att toppruskan gärna fått kvarsitta. Upptill prydes den av en välformad grenpyramid, rikt behängd med färgade band samt smyckad med en krans, syftande på solhjulet. Majstången uppföres under festliga sånger och dans på en central plats i byn eller bygden. Fordom brukade man ock i dess topp upphänga en kaka av det från urtiden stammande tunnbrödet. Detta eller några läckra näringsmedel, som upphängdes där uppe, kunna även bli föremål för ädel tävlan: den som kan klättra upp och ta det får det som "pris".

Vidare utbrett är bruket med resande av majstång. Man kan till och med spåra den tillbaka ända till Italiens och Greklands storhetstid, där dess ursprung förlorar sig i gråaste forntid. Dansandet kring densamma påvisar den förbindelse, vari den stått med solkulten i dess högfestliga utformning. De utförligaste och äldsta spåren har forskningen funnit i det äldsta Indien, varest i stället för den enstaka majstången, som hos oss är bruklig, ofta förekommo två festträd, upptill smyckade med en kräns. Här kan dess förekomst icke särskiljas från urmänniskans djuroffer, som bar en religiös prägel över sig, och härav utvecklade sig den senare sabbatshögtiden liksom alla religiösa fester, böner, offer o.s.v. Edliga fördrag slötos och ingingos också i sådant sammanhang.

Detta majstångens samband med djuroffren hos de gamla indierna visar alltså, att den går tillbaka till urtidens djuroffer. Det förmodas, att den ursprungligen ombands med ett av gräs snott rep, varmed offerdjuret bands fast för att göras värnlöst till huvudets avskiljande, vilket var det äldsta sättet att döda ett djur. Den som förrättade offret skulle tillsammans med sin gemål bestiga det till majstång vordna offerträdet. Denna sed är även bekant från det gamla Grekland och fortlever ännu i våra dagar. Åter en annan utveckling av den ursprungliga "slaktgalgen" gick i riktning av obelisker, i rättslivet och dödskulten. Svagare utlöpare härav torde även finnas i gravstenarna, vilka man rätteligen ehuru med svårighet måste söka släktskap hos i majstången, vilken alltså härleder sig från ett flera tusen år gammalt ursprung.

Det er väl ägnat att förvåna, att från äldsta tider ännu så tydliga och talrika rester äro förhanden även i midsommarfirandet. De bevisa — oavsett att betydelsen av dem för länge sedan torde övergått till att bliva omedveten, ty midsommarfirandet är ju mera en folkfest än någonting annat — blott huru segt konservativ den mänskliga naturen innerst inne är. Den festligt smyckade majstången är för oss nutidsmänniskor en värdig företrädare för sin forna uppgift vid urmänniskans offeraltare.

Enligt forntida sed, berättas det, må alla åkrar på midsommarattonen lövas med i jorden nedstuckna kvistar, varav tros komma en god årsväxt. Då böra allehanda löv och blomster plockas och hopbindas till midsommarkvastar, vilka upphängas i ladugården — det senare på det att ingen må ha makt att förgöra boskapen. Alla örter och blomster till läkedom för människor och djur må denna afton även samlas. Samma kväll lövas kyrkorna och strös med löv och blomster, liksom man förr stundom på julafton strödde dem med julhalm, och i ljuskronorna sätas blommor av nordens lija, den välluktande konvaljen. Samma natt skall ock vakas — härav det på sina ställen ännu förekommande uttrycket: midsommarvaka — och särskilt å det ungmön, som får taga sig väl tillvara. Hon skall nämligen då antingen plocka blommor av nio slag att lägga under huvudgärden för att i drömmen få se "sin tillkommande", eller också vinner hon denna sin önskan genom att i tystnad och ensamhet genomvaka midsommarnatten i det fria.

Tydligaste vittnesbördet om att man denna natt fordom firat en stor hednisk offerhögtid med flammande offerbål synes kunna hämtas från den ännu bibehållna folkseden med midsommareldar och midsommarlek. Midsommareldarna upptändas på högt liggande berg att klart upplysa den om-

Fort. å sid. 5.

SLUT UPP TILL MIDSOMMARTINGET I LAC DU BONNET 23-24 JUNI.